

ΕΝΑ

Ινστιτούτο
Εναλλακτικών
Πολιτικών

ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΓΙΑ ΕΝΑ
ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΕΝΑ

Ινστιτούτο
Εναλλακτικών
Πολιτικών

ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΓΙΑ ΕΝΑ ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ *

Ιανουάριος 2021

* Συλλογική εργασία των:

Ιούλιου Συναδινού, Διδάκτορα Αθλητικής Κοινωνιολογίας, τ. Γενικού Γραμματέα Αθλητισμού
Παναγιώτη Στεφάνου, MSc Οικονομικών Επιστημών, Αντιπροέδρου ΙΝΕ ΓΣΕΕ
Ασπασίας Βελονάκη, MSc Δημοσιογραφίας και Νέων Μέσων
Γιώργου Καλούδη, Δικηγόρου
Ελένης Μαριόλη, ΤΕΙ Διοίκησης Επιχειρήσεων και Europass στη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση

Ο ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ο αθλητισμός και η φυσική άσκηση αποτελούν μια πολύμορφη μαζική δραστηριότητα εκατομμυρίων ανθρώπων, με κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές προεκτάσεις και λειτουργίες. Ο αθλητισμός αναπτύσσεται σε οργανωμένες μορφές -στο πλαίσιο του σωματειακού/αγωνιστικού αθλητισμού, σε όλες τις βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος, στις δραστηριότητες της τοπικής αυτοδιοίκησης, στους χώρους εργασίας κ.ά- καθώς επίσης και με τη μορφή ατομικής ή συλλογικής άσκησης στον ελεύθερο χρόνο των πολιτών -στο φυσικό περιβάλλον ή και σε δημόσιους χώρους εκγύμνασης, σε διάφορες μορφές αθλητικού τουρισμού ή και σε μικρά κατά κύριο λόγο και κατά βάση ιδιωτικά γυμναστήρια.

Λόγω του μεγάλου ενδιαφέροντος των ανθρώπων και της μαζικότητας του αθλητισμού, γύρω από αυτόν αναπτύσσεται κι εξελίσσεται διαρκώς ένας τεράστιος κύκλος οικονομικών δραστηριοτήτων και εργασιών, εμπορικών συναλλαγών και υπηρεσιών, που τον καθιστούν πολύ σημαντικό μέρος της οικονομίας κάθε χώρας.

Ιδιαίτερο κομμάτι του αθλητικού συστήματος κάθε χώρας αποτελεί ο επαγγελματικός αθλητισμός, με όλες τις σύγχρονες λειτουργίες του και προεκτάσεις, ως προϊόν θεάματος, εμπορικών συναλλαγών, καθώς και διακίνησης εξαιρετικά υψηλών οικονομικών πόρων, όπως παραδείγματος χάρη μέσω του αθλητικού στοιχηματισμού.

Ακόλουθη της μεγάλης κοινωνικής και οικονομικής βαρύτητας του αθλητισμού, είναι η ευρεία κάλυψή του από ένα διευρυμένο σύστημα αθλητικού περιεχομένου Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, το οποίο επιτελεί τις δικές του εξειδικευμένες λειτουργίες και είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με τις αθλητικές διοργανώσεις, το σύστημα του επαγγελματικού αθλητισμού και σε πολλές περιπτώσεις με τα ιδιωτικά συμφέροντα του αθλητικού στοιχηματισμού, με την εκμετάλλευση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, των τηλεοπτικών δικαιωμάτων, της διαφήμισης προϊόντων και αγαθών και με ένα ιδιαίτερα ευρύ εν δυνάμει αγοραστικό κοινό.

Ο αθλητισμός είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με την τεχνολογική έρευνα και την εξέλιξη σε όλα τα επιμέρους επιστημονικά πεδία: από τη δημιουργία νέων υλικών κι εξοπλισμού, την πρόληψη υγείας, την ιατρική θεραπεία και τη φυσική αποκατάσταση, μέχρι την καταπολέμηση της φαρμακοδιέγερσης (ντόπινγκ).

Υπό τις παρούσες συνθήκες συγκρούονται δύο αντιπαραθετικά μοντέλα οργάνωσης και λειτουργίας του αθλητισμού και της φυσικής άσκησης, ένα νεοφιλελεύθερο με αντικοινωνικά χαρακτηριστικά κι επιδιώξεις και ένα προοδευτικό με κοινωνικό πρόσημο.

ΤΟ ΝΕΟΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟ ΜΟΝΤΕΛΟ

Το νεοφιλελεύθερο μοντέλο είναι εκείνο που διαπερνάται σε όλο του το φάσμα από τη λογική της αγοράς, στηρίζεται σε κοινωνικά και πολιτικά συντηρητικές προσεγγίσεις και αντιμετωπίζει τον άνθρωπο αποκλειστικά ή έστω κυρίως ως καταναλωτή αθλητικών προϊόντων και υπηρεσιών έναντι ανταλλάγματος, ως θεατή του «αθλητικού προϊόντος», ως παίκτη του αθλητικού στοιχήματος κοκ.

Το μοντέλο αυτό εδράζεται στο κινήγι του κέρδους και οι πρακτικές του για την επίτευξη της κερδοφορίας οδηγούν σταδιακά στην απομείωση του κοινωνικού χαρακτήρα του αθλητισμού και του κοινωνικού κράτους σε αυτόν τον τομέα, με παράλληλο αποκλεισμό ευρύτατων στρωμάτων του πληθυσμού, ειδικά των πιο αδύναμων οικονομικά και πιο ευάλωτων ομάδων. «Εργαλεία» της ανάπτυξης και της εγκαθίδρυσης του νεοφιλελεύθερου μοντέλου αποτελούν η ιδιωτικοποίηση των δημόσιων αθλητικών υποδομών, η παροχή των υπηρεσιών που προσφέρονται από την Πολιτεία στους ασκούμενους πολίτες έναντι πληρωμής (άμεση ανταποδοτικότητα), η άνιση διανομή των κρατικών δημόσιων πόρων προς τον επαγγελματικό αθλητισμό εις βάρος του μη κερδοσκοπικού αγωνιστικού αθλητισμού και των μορφών «Άθλησης για Όλους». Το μοντέλο αυτό ευνοεί μια στρεβλή και στη βάση της κρατικοδίαιτη ιδιωτική επιχειρηματικότητα στον αθλητικό τομέα, απαξιώνει κάθε υγιή προσπάθεια στον αθλητικό χώρο και αποκτά παρασιτικά χαρακτηριστικά.

Ειδικά στην Ελλάδα (για αναλυτική παρουσίαση της ελληνικής περίπτωσης βλ. στη συνέχεια), το νεοφιλελεύθερο μοντέλο αποστρέφεται την κοινωνική συμμετοχή, τις συλλογικές διαδικασίες και τη δημοκρατία στο οργανωμένο αθλητικό σύστημα και για αυτόν το λόγο παρεμβαίνει καταχρηστικά χειραγωγώντας τους αθλητικούς φορείς, ενώ παράλληλα ενισχύει τις απαγορεύσεις και τους αποκλεισμούς.

Η διαχρονική κυριαρχία της νεοφιλελεύθερης αντίληψης στον αθλητισμό, λόγω και της ιστορικής διαμόρφωσης του αθλητικού συστήματος στη χώρα, έχει δημιουργήσει ένα τοξικό περιβάλλον, πολύ ευνοϊκό σε παθογένειες και άνομες συμπεριφορές. Είναι πολύ ισχυρά τα φαινόμενα οικονομικο-πολιτικής διαπλοκής, διαφθοράς, διακίνησης μαύρου χρήματος, μαύρης εργασίας, παραγοντισμών, βίας, ρατσισμού, σεξισμού, εκφοβισμού και χρήσης αναβολικών ή εν γένει απαγορευμένων ουσιών.

ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ

Το κοινωνικό μοντέλο είναι αυτό της Αριστεράς και των προοδευτικών εναλλακτικών. Στο πυρήνα της αντίληψης αυτού του μοντέλου, μερικά στοιχεία του οποίου έχουν εφαρμοσθεί και δοκιμασθεί κατά τη διάρκεια της περιόδου 2015-2019, βρίσκεται ο άνθρωπος και οι ανάγκες του. Η ανάγκη του σύγχρονου ανθρώπου για σωματική άσκηση και αθλητισμό είναι αδιαμφισβήτητη και πηγάζει από τις συνθήκες της ζωής, της οικονομικής και εργασιακής του ευημερίας, των πνευματικών αρετών, της «έκρηξης» της πληροφορίας, της γνώσης και της εξέλιξης στο φυσικό περιβάλλον. Ο άνθρωπος στις σύγχρονες κοινωνίες κερδίζει μέσω του αθλητισμού την κοινωνικοποίηση, την ανάπτυξη και προφύλαξη της υγείας του, την εκπαίδευση, την αναψυχή και την ανανέωση των ψυχικών δυνάμεων, ενισχύοντας και την παραγωγική του ικανότητα στην εργασία.

Υπό το πρίσμα της ανθρωποκεντρικής αντίληψης, ο αθλητισμός πρέπει να είναι προσιτός σε όλους τους ανθρώπους, χωρίς διακρίσεις και αποκλεισμούς: Να «αγκαλιάζει» το δικαίωμα του παιδιού στο παιχνίδι, να αποτρέπει την εμπορική εκμετάλλευση της παιδικής ηλικίας, να προάγει την ισότητα των φύλλων, να αποτελεί τρόπο αναψυχής και αποφόρτισης του εργαζόμενου, να εξασφαλίζει την πλήρη πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία (ΑμεΑ) σε αθλητικές

υποδομές κι εγκαταστάσεις, να αποτελεί «όχημα» ένταξης και ενσωμάτωσης στην ελληνική κοινωνία των προσφύγων, των μεταναστών, των Ρομά, καθώς και επανένταξης σε αυτήν των αποφυλακισμένων, των απεξαρτημένων ατόμων. Ο αθλητισμός καθίσταται «ασπίδα» των αποκλεισμένων, αφού μέσω της συμμετοχής επιτυγχάνονται η κοινωνικοποίηση και η αποδοχή.

Αυτό το αθλητικό μοντέλο έχει ως στόχο την προαγωγή της ποιότητας της ζωής και της υγείας όλων των ανθρώπων όλων των ηλικιών, από την προσχολική ακόμη ηλικία μέχρι και τα γηρατειά. Προϋποθέτει δε τη συμμετοχή σε ένα ασφαλές και συνεργατικό περιβάλλον, ελεύθερο από βία, σεξισμό, ρατσισμό, εκφοβισμό και αναβολικά. Προωθεί τις πανανθρώπινες ηθικές αξίες και τα ιδανικά, με σεβασμό στη διαφορετικότητα.

Ως εκ τούτου, αυτό το αθλητικό μοντέλο αποτελεί μέσο και της οικονομικής ανάπτυξης του τόπου, καθώς διέπεται από τον ορθολογικό σχεδιασμό στήριξης των αθλητικών υποδομών, των κοινωνικών δράσεων, της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας, της έρευνας και τεχνολογίας, του αθλητικού τουρισμού και του τουριστικού αθλητισμού, σεβόμενο την ίδια ώρα το περιβάλλον, αξιοποιώντας τους «φυσικούς αγωνιστικούς χώρους», αλλά και δημιουργώντας καινούριες «πράσινες» αθλητικές εγκαταστάσεις.

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το ελληνικό αθλητικό σύστημα διαμορφώθηκε ιστορικά, από τη Μεταπολίτευση έως την περίοδο των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας του 2004 και έπειτα από αυτούς, με πυλώνα το νεοφιλελεύθερο σχέδιο, με απόλυτα στρεβλό και αντιεπιστημονικό τρόπο. Κυριάρχησαν ο στείρος παραγοντισμός, η αδιαφάνεια στη διάθεση των οικονομικών πόρων, η έλλειψη ελέγχου και λογοδοσίας, η προχειρότητα και η πελατειακή λογική. Χρηματοδοτήθηκαν μεγάλα έργα «βιτρίνας», μέσω αναθέσεων, χωρίς έλεγχο, με παντελή έλλειψη εθνικού ορθολογικού σχεδιασμού στη δημιουργία των υποδομών. Γιγαντώθηκαν δε τα προβλήματα βιωσιμότητάς τους, κυρίως των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων, καθώς η οικονομική κρίση του 2008 που ακολούθησε οδήγησε στην εγκατάλειψη, στην υποστελέχωση των φορέων διαχείρισής τους και στην κακοσυντήρησή τους. Η λύση που επιχειρήθηκε βασισμένη στη νεοφιλελεύθερη λογική ήταν είτε η χρήση των εγκαταστάσεων για εμπορικούς αντί για αθλητικούς σκοπούς είτε η μίσθωσή τους από ιδιωτικές αθλητικές εταιρείες με ευνοϊκούς όρους προς αυτές

η μίσθωσή τους από ιδιωτικές αθλητικές εταιρείες με ευνοϊκούς όρους προς αυτές και ταυτόχρονα δυσμενείς για το Δημόσιο. Τα χρόνια των Μνημονίων και υπό την πίεση των δανειστών ακολούθησε η ένταξή τους ως στοιχείο της δημόσιας περιουσίας αρχικά στο Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ) και εν συνεχεία στην Ελληνικής Εταιρείας Συμμετοχών και Περιουσίας (ΕΕΣΥΠ ΑΕ).¹

Παρόμοια προβλήματα συντήρησης και υποστελέχωσης είχαν και πολλές αθλητικές εγκαταστάσεις, οι οποίες παραχωρήθηκαν στην τοπική αυτοδιοίκηση, χωρίς την εξασφάλιση των αναγκαίων πόρων.

Σοβαρά διαρθρωτικά ζητήματα απασχολούν το σωματειακό αθλητισμό, όπως έχει ιστορικά διαμορφωθεί. Με κατακερματισμό, προβληματική βιωσιμότητα, έλλειψη προγραμματισμού και μη αξιοποίηση της επιστημονικής γνώσης. Ο σωματειακός αθλητισμός στη χώρα μας ταλαντεύεται σαν εκκρεμές μεταξύ ενός κακώς εννοούμενου ερασιτεχνισμού, ο οποίος αφήνει ορθάνοικτα «παράθυρα» στις ελαστικές σχέσεις εργασίας, τη φοροδιαφυγή και την εισφοροδιαφυγή, την αντιεπιστημονικότητα, τον πελατειασμό και από την άλλη πλευρά ενός κακώς εννοούμενου επαγγελματισμού, ο οποίος οδηγεί στην πλήρη εμπορευματοποίηση των αθλημάτων.

Ο επαγγελματικός αθλητισμός, κυρίως το επαγγελματικό ποδόσφαιρο, ων άμεσα συνυφασμένος με μεγάλα οικονομικά συμφέροντα, με τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, με τις εταιρείες στοιχηματισμού και με το πολιτικό σύστημα της χώρας, λειτουργεί σε συνθήκες ανελέητων ανταγωνισμών, χειραγώγησης κι έκνομων συμπεριφορών.

¹ Η Εταιρεία Ακινήτων Δημοσίου (ΕΤΑΔ Α.Ε) κατόπιν ΤΑΙΠΕΔ, διαχειρίζεται 12 από τα 23 αθλητικά συγκροτήματα που κατασκευάστηκαν για τη διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 (Κωπηλατοδρόμιο Σχοινιά, Ολυμπιακό Κέντρο Γαλατσίου, Ολυμπιακό Ιππικό Κέντρο Μαρκόπουλου, Ολυμπιακό Σκοπευτήριο Μαρκόπουλου, Πανθεσσαλικό και Παγκρήτιο Στάδιο κλπ).

Το ΟΑΚΑ και το ΣΕΦ, αποτελούν ΝΠΙΔ και εποπτευόμενα -ακόμα- από τη ΓΓΑ. Μέρος των συνοδευτικών εγκαταστάσεων του ΟΑΚΑ (ξενώνες αθλητών, εστιατόριο και κτίρια) άλλαξαν χρήση και πέρασαν μέσω Προγραμματικής Σύμβασης στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης για τη φιλοξενία υπηρεσιακών μονάδων της Αστυνομίας και της Πυροσβεστικής.

Η κυριότητα του περιβάλλοντος χώρου, του αιγιαλού και της μεγάλης μαρίνας ελλιμενισμού σκαφών του ΣΕΦ, ανήκε καθ' ολοκληρίαν στο ΤΑΙΠΕΔ.

Μέρος των παραλίμνιων αθλητικών εγκαταστάσεων του ΝΠΙΔ ΠΕΑΚ Ιωαννίνων φανήκαν στο ΤΑΙΠΕΔ. Μέρος του ΝΠΙΔ ΕΑΚ Κέρκυρας είχε περάσει στη κυριότητα της εταιρείας Frarort που εξαγόρασε το αεροδρόμιο Κέρκυρας μέσω του ΤΑΙΠΕΔ.

Το ΕΑΚΝ Αγίου Κοσμά, με τα εθνικά προπονητήρια, καταργήθηκε στο πλαίσιο της ιδιωτικοποίησης του πρώην αεροδρομίου Ελληνικού και της παράκτιας ζώνης του.

Τέλος, η φυσική αγωγή με την ευρεία έννοια, ως μέρος της παιδαγωγικής διαδικασίας σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, βρίσκεται σε συνθήκες υποβάθμισης και «στραγγαλισμού» από το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας, αντιμετωπίζοντας επίσης πλείστα διαθρωτικά προβλήματα, που αφορούν στη φιλοσοφία, στην ασάφεια των ουσιαστών παιδαγωγικών της στόχων, στην υποχρηματοδότηση, στην έλλειψη στρατηγικής και οργάνωσης, στην ανεπάρκεια και στην ποιότητα των υποδομών και στην ελλιπή υποστήριξη του ανθρώπινου δυναμικού.

Η ΕΚΘΕΣΗ ΠΙΣΣΑΡΙΔΗ

Η Έκθεση Πισσαρίδη περιλαμβάνει το σύνολο της νεοφιλελεύθερης ατζέντας και της λογικής των Μνημονίων, με ισχυρές ρίζες στον αθλητικό τομέα. Στις ήδη υπάρχουσες αντικοινωνικές πολιτικές και αντιπαραγωγικές εργασιακές συμπεριφορές στον ελληνικό αθλητισμό, (προαναφέρθηκαν ο κοινωνικός αποκλεισμός, οι ελαστικές σχέσεις εργασίας, συμπεριλαμβανομένων φαινομένων απλήρωτης και αδήλωτης εργασίας, η θεματική και περιφερειακή ανισοκατανομή πόρων, η κατασπατάληση από τη μία και η απαξίωση από την άλλη του ανθρώπινου επιστημονικού δυναμικού), έρχονται να προστεθούν νέες και βαθύτερες δήθεν «πράσινες», προσχηματικά «ψηφιακές», εργασιακές και οικονομικές ανισότητες, η επιδίωξη επιπλέον ιδιωτικοποίησης των δημόσιων αθλητικών υποδομών, καθώς και η συρρίκνωση της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας (γυμναστήρια, βιοτεχνίες, ελεύθεροι επαγγελματίες, παροχής υπηρεσιών άσκησης και ευεξίας).

Η εν λόγω Έκθεση είναι σε αντιστοιχία με την εικόνα του [ροϋπολογισμού για τον αθλητισμό του 2021, εν μέσω πανδημίας και αναστολής κάθε αθλητικής δραστηριότητας πλην αυτής των επαγγελματικών πρωταθλημάτων, τα οποία και αποφέρουν οικονομικά κέρδη μέσω του στοιχήματος.

ΕΝΑ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

Η παράθεση ενός σύγχρονου αντισχεδίου για τον αθλητισμό και τη φυσική άσκηση από την πλευρά της Αριστεράς και των προοδευτικών εναλλακτικών είναι επιβεβλημένη για την πραγμάτωση του κοινωνικού ρόλου αυτού. Πρέπει όμως να συνοδευτεί -αυτό αφορά και στο πολιτικό προσωπικό της Αριστεράς συνολικά- με αλλαγή στη θεώρηση ως προς την ακριβή σημασία της «παραγωγικότητας» και «αποτελεσματικότητας» στον αθλητισμό, με την ευρεία έννοια. Αναφέρονται

η «παραγωγικότητα» και η αποτελεσματικότητα στη συμβολή του αθλητικού συστήματος στην υγεία του πληθυσμού και στη βελτίωση των δεικτών νοσηρότητας; Είναι τα αγωνιστικά αποτελέσματα και οι αθλητικές διακρίσεις σε διεθνές επίπεδο ένα εργαλείο εξωτερικής και εσωτερικής πολιτικής; Περιγράφουν την επίδρασή του αθλητισμού στους οικονομικούς δείκτες της χώρας; Περικλείεται ο χώρος του αθλητισμού στα δεδομένα της εργασίας και της απασχόλησης; Λαμβάνεται υπ' όψη η σχέση του αθλητισμού με την πράσινη ανάπτυξη και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος;

Απαιτείται, λοιπόν, ένα σχέδιο επιβεβλημένων διαρθρωτικών αλλαγών και αυτονόητου «νοικοκυρέματος», ενέργειες, οι οποίες από μόνες τους έχουν ριζοσπαστικό χαρακτήρα. Ένα σχέδιο, το οποίο θα πρέπει να έχει καθολικό κοινωνικό πρόσημο, με αναδιανεμητική λογική. Να αντιστρατεύεται τις ανισότητες και να δημιουργεί τις βάσεις για ορθολογική ανάπτυξη, δημοκρατική λειτουργία, διαφάνεια, βιωσιμότητα, διάκριση ρόλων, αρμοδιοτήτων και σχέσεων μεταξύ Πολιτείας, αθλητικών φορέων και κοινωνικών υποκειμένων του αθλητισμού.

Υπό τις παρούσες συνθήκες λοιπόν, χρειάζονται:

1. Αλλαγές στον οικονομικό τομέα και σαφής διάκριση:

A. Των μη κερδοσκοπικών αθλητικών φορέων:

- α) με θέσπιση ενός σύγχρονου και αντιγραφειοκρατικού συστήματος πιστοποίησης τους,
- β) με θεσμοθέτηση σύγχρονων μορφών και αξιοκρατικών διαδικασιών χρηματοδότησης και στήριξης από την Πολιτεία,
- γ) με σαφή περιγράμματα στα δικαιώματα χρήσης των δημόσιων αθλητικών εγκαταστάσεων,
- δ) με οριοθέτηση της δυνατότητας αξιοποίησης ιδιωτικών χορηγιών και άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων που δεν αλλοιώνουν το χαρακτήρα τους,
- ε) με τήρηση των υποχρεώσεων που άπτονται της φορολογίας και των εργασιακών υποχρεώσεων.

B. Των αθλητικών ανωνύμων εταιρειών, των επιχειρήσεων παροχής αθλητικών υπηρεσιών και άσκησης, των επιχειρήσεων διοργάνωσης ιδιωτικών αθλητικών γεγονότων και αθλητικού τουρισμού, των επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών διαμεσολάβησης, οι οποίες πρέπει να υπάγονται σε άλλες διοικητικές διαδικασίες και μηχανισμούς κρατικού ελέγχου, όπως όλα τα κερδοσκοπικού χαρακτήρα νομικά πρόσωπα.

2. Η ρύθμιση των εργασιακών σχέσεων στον αθλητισμό, με συνολική περιγραφή και πιστοποίηση όλων των επαγγελματιών, των μορφών εργασίας ή απασχόλησης, των αμοιβών της εργασίας και αντιστοίχως της παροχής υπηρεσιών.

3. Ο εκσυγχρονισμός της δημόσιας «αθλητικής διοίκησης», ώστε να αποτελέσει μοχλό υποβοήθησης της δημοκρατικής αθλητικής ανάπτυξης και όχι τροχοπέδη αυτής.

4. Η θεσμοθέτηση ενός σύγχρονου πλαισίου συμμετοχικών και δημοκρατικών διαδικασιών, γνήσιας αντιπροσώπευσης, προστασίας των ατομικών δικαιωμάτων των αθλητικών υποκειμένων, των αθλητών, των φιλάθλων και κυρίως των ανήλικων παιδιών.

5. Η επιμονή στην επιστημοσύνη, στον ορθολογικό σχεδιασμό της αθλητικής ανάπτυξης με λογική συμμετοχικού σχεδιασμού και περιφερειακότητας-τοπικότητας. Με αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, των ερευνητών κι επιστημόνων όλων των ειδικοτήτων, των δημόσιων σχολών φυσικής αγωγής και αθλητισμού.

ΟΙ 5 ΑΞΟΝΕΣ ΤΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

Αξονας 1. Δίκαιη πράσινη ανάπτυξη με την κοινωνία μαζί

Η κυβέρνηση, σε εναρμόνιση με την Έκθεση Πισσαρίδη, προωθεί την εκμετάλλευση των μεγάλων αθλητικών υποδομών (πχ. ελεύθεροι χώροι και στέγαστρα), στοχεύοντας σε μεγάλες επενδύσεις αποκλειστικά ιδιωτικών συμφερόντων είτε στον τομέα παραγωγής και αποθήκευσης ενέργειας είτε για εξυπηρέτηση άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων και συμφερόντων (π.χ. μετεγκατάσταση του Καζίνο της Πάρνηθας στο Μαρούσι).

Στον αντίποδα, ένα εναλλακτικό προοδευτικό πρόγραμμα έχει στόχο:

1. Ανοικτές και προσβάσιμες αθλητικές υποδομές, συστατικό κομμάτι του χωρικού και πολεοδομικού σχεδιασμού της πόλης, του χωριού, της νησιωτικής και ορεινής χωροθεσίας, αρμονικά ενταγμένες με σεβασμό στο φυσικό περιβάλλον, στις παράκτιες, παραποτάμιες και παραλίμιες ζώνες και στους περιαστικούς ορεινούς όγκους.

2. Μείωση του ενεργειακού κόστους και κοινωνική επανεπένδυση της οικονομίας στον αθλητισμό.

3. Συμμετοχικές μορφές αυτοπαραγωγής, αυτοκατανάλωσης και τοπικότητα. Ενεργειακή αυτοτέλεια και κοινωνική ανταποδοτικότητα, μέσω της παροχής ρεύματος σε τοπικές κοινωνικές υποδομές (σχολεία, δομές, δημόσιο χώρο, πάρκα, δημοτικά ιατρεία κλπ).

Βασικά μέσα είναι η σχεδιασμένη απαγκίστρωση των μεγάλων αθλητικών υποδομών από το ΤΑΙΠΕΔ-ΕΕΣΥΠ (πχ ΟΑΚΑ, ΣΕΦ, κωπηλατοδρόμιο Σχοινιά κά), ώστε η αξιοποίησή τους να έχει κοινωνική διάσταση. Η ενεργειακή παρέμβαση να έχει κοινωνική ανταποδοτικότητα, με πρόγραμμα παρεμβάσεων στα 15 Εθνικά Αθλητικά Κέντρα και στα 2 Εθνικά Χιονοδρομικά Κέντρα.

Συγκεκριμένα ο Άξονας 1 περιλαμβάνει:

1. Πρόγραμμα ενεργειακού εκσυγχρονισμού των 15 Εθνικών Αθλητικών Κέντρων (ΝΠΙΔΔ) με περισσότερες από 85 εγκαταστάσεις - 8.500.000 ευρώ
Σκοπός η μείωση του κόστους κατά 15-25% μ.ο. για τις ετήσιες ενεργειακές δαπάνες και η επανατοποθέτηση των εξοικονομούμενων πόρων σε προγράμματα άθλησης για όλους εντός των Αθλητικών Κέντρων.²

2. Πρόγραμμα ενεργειακής αξιοποίησης των ελεύθερων χώρων των 15 ΕΑΚ ΝΠΙΔΔ και των ΝΠΙΔ ΟΑΚΑ, ΣΕΦ. με ανάπτυξη ΑΠΕ για τη διασφάλιση φθηνής ενέργειας με κοινωνική διάσταση³ - 20.500.000 ευρώ

3. Πρόγραμμα παρεμβάσεων εκσυγχρονισμού στα 2 Δημόσια Χιονοδρομικά Κέντρα (Σελίου κ' Βασιλίτσας) - 6.000.000 ευρώ

4. Πρόγραμμα ανασυγκρότησης κι εκσυγχρονισμού του νεοσύστατου ΝΠΙΔΔ «Εθνικό Αθλητικό - Προπονητικό Κέντρο Ολυμπιακού Χωριού»⁴ - 6.000.000 ευρώ

5. Πρόγραμμα συντηρήσεων, αποκατάστασης, μελετών κι εγκατάστασης συστημάτων πυρασφάλειας και προσβασιμότητας (ΑμεΑ κλπ) και αδειοδότησης στα 15 ΕΑΚ - 9.000.000 ευρώ

Σύνολο παρεμβάσεων 1^{ου} άξονα: **50.000.000 ευρώ**

² Στη βάση των εφαρμοσμένων παραδειγμάτων κατά την τετραετία 2015-2019, του ΠΕΑΚ Ιωαννίνων, του ΕΑΚ Ναυπάκτου, των ΕΑΚ Θεσσαλονίκης, Πάτρας, Ηρακλείου, Χανίων, Λάρισας, Κέρκυρας κλπ. Η εξοικονόμηση πόρων αγγίζει το 15-25% κατά μ.ο. επί των συνολικών ετήσιων δαπανών (5 εκατ. ευρώ) για ενέργεια, και αφορά στο 30% των ετήσιων προϋπολογισμών για τα 15 ΕΑΚ. Το ετήσιο όφελος κυμαίνεται στο 1.500.000 ευρώ και ο χρόνος απόσβεσης της επένδυσης υπολογίζεται σε 3 χρόνια.

³ Στη βάση του παραδείγματος Ενεργειακής Αναβάθμισης του ΠΕΑΚ Ιωαννίνων της τετραετίας 2015-2019 μέσω ΕΣΠΑ, με φορέα διαχείρισης τη ΓΤΑ, προϋπολογισμού 1,5 εκατ. ευρώ και προγραμματική συμφωνία με τον Δήμο Ιωαννιτών.

⁴ Αφορά στον σχεδιασμό της περιόδου 2015-2019, βάσει του οποίου παραχωρήθηκε με προγραμματική σύμβαση από τον ΟΑΕΔ στη ΓΤΑ για 99 έτη, με σκοπό τη δημιουργία αυτοτελούς ΝΠΙΔΔ, εποπτευόμενου από τη ΓΤΑ και δημιουργία βόρειου πόλου αθλητικής ανάπτυξης στην Αττική.

Άξονας 2. Στήριξη της εργασίας, της κατάρτισης, της αθλητικής έρευνας και της μικρής και μεσαίας επιχειρηματικότητας στον αθλητισμό

Η απάντηση του εναλλακτικού προοδευτικού σχεδίου στις συνθήκες μαύρης κι ελαστικής εργασίας στον αθλητισμό, μέσω του Άξονα 2 είναι:

1. Πρόγραμμα ενίσχυσης της εργασίας των νέων άνεργων - 5.000.000 ευρώ⁵
2. Πρόγραμμα στήριξης ελεύθερων επαγγελματιών παροχής υπηρεσιών άσκησης και αθλητισμού, με επιδότηση των πρώτων 3 ετών εργασίας - 3.000.000 ευρώ
3. Πρόγραμμα κατάρτισης μέσω ΕΚΔΑ του ανθρώπινου δυναμικού, με 30 σεμινάρια για 750 άτομα - 300.000 ευρώ⁶
4. Πρόγραμμα επιμόρφωσης και πιστοποίησης ιατρικού προσωπικού για την υλοποίηση της εφαρμογής της ΚΑΡΤΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΑΘΛΗΤΗ - 200.000 ευρώ⁷
5. Πρόγραμμα επιμόρφωσης για το ευρύ κοινό σε θέματα υγιεινής διατροφής και Α' Βοηθειών, μέσω ΓΤΑ και ΟΤΑ - 1.000.000 ευρώ
6. Κάλυψη κενών οργανικών θέσεων ΓΤΑ, σε ειδικότητες υψηλής επιστημονικής ειδίκευσης και προσόντων, 120 άτομα - 2.500.000 ευρώ⁸
7. Κάλυψη των κενών οργανικών θέσεων των 15 ΕΑΚ ΝΠΙΔΔ με μόνιμο προσωπικό, 150 άτομα - 3.000.000 ευρώ⁹

⁵ Γυμναστών, προπονητών, διοικητικών στελεχών και νέων επιστημόνων στο τομέα της οργάνωσης, διοίκησης και οικονομικής διαχείρισης αθλητικών φορέων και δομών και άλλων επαγγελματικών κλάδων σε άμεση ή έμμεση σχέση με τον αθλητισμό.

⁶ Στη βάση του εφαρμοσμένου προγράμματος της περιόδου 2015-2019 με μοριοδοτούμενα σεμινάρια δημόσιας διοίκησης μέσω ΕΚΔΑ (10 σεμινάρια/έτος, για το προσωπικό των ΕΑΚ και των αθλητικών ομοσπονδιών, τα διοικητικά στελέχη ομοσπονδιών και αθλητικών σωματείων).

⁷ Στη βάση του εφαρμοσμένου και νομοθετημένου προγράμματος της περιόδου 2015-2019 (25 σεμινάρια στις 13 Περιφέρειες, για 800 άτομα, επιδοτούμενα κατά 50% - μέσω Εθνικού Κέντρου Αθλητικών Ερευνών-ΕΚΑΕ).

⁸ Στη βάση του σχεδιασμού της περιόδου 2015-2019 μεταξύ ΓΤΑ και Υπουργείου Διοικητικής Μεταρρύθμισης και των σημερινών υπηρεσιακών δεδομένων της ΓΤΑ.

⁹ Βάσει του οργανογράμματος και των κενών οργανικών θέσεων των Εθνικών Αθλητικών Κέντρων, την περίοδο 2015-2019.

8. Πρόγραμμα υποστήριξης των σχολών προπονητών της ΓΤΑ μέσω των ΣΕΦΑΑ - 2.000.000 ευρώ¹⁰

9. Πρόγραμμα ανασυγκρότησης και ενίσχυσης του Εθνικού Κέντρου Αθλητικών Ερευνών - 2.000.000 ευρώ¹¹

Σύνολο παρεμβάσεων 2^{ου} άξονα: **19.000.000 ευρώ**

Άξονας 3. Ψηφιακή μετάβαση

Το εναλλακτικό προοδευτικό σχέδιο υιοθετεί τεχνολογικές εφαρμογές και πρακτικές που εξυπηρετούν:

- Την παροχή υπηρεσιών από την Πολιτεία στους αθλητικούς φορείς και τους πολίτες μέσω των ανοικτών δεδομένων και της ίσης δυνατότητας στην πληροφόρηση.
- Τη χρηστή διοίκηση, την αποτελεσματικότητα και τη μείωση της γραφειοκρατίας.

Συγκεκριμένα ο Άξονας 3 περιλαμβάνει:

1. Επέκταση, ολοκλήρωση και λειτουργικές δαπάνες της Ηλεκτρονικής Πλατφόρμας - Εθνικά Ψηφιακά Μητρώα στον Αθλητισμό - 1.200.000 ευρώ
2. Πρόγραμμα αναβάθμισης των ηλεκτρονικών συστημάτων και του εξοπλισμού της ΓΤΑ - 400.000 ευρώ
3. Πρόγραμμα αναβάθμισης και αδειοδότησης των λειτουργικών συστημάτων - πληροφορικής της ΓΤΑ και των εποπτευόμενων ΕΑΚ - 500.000 ευρώ
4. Πρόγραμμα διαλειτουργικότητας των υπηρεσιών της ΓΤΑ με τα εποπτευόμενα ΝΠΔΔ Εθνικά Αθλητικά Κέντρα - 600.000 ευρώ
5. Πρόγραμμα ελεύθερης παροχής διαδικτύου (internet) για το κοινό σε όλα τα ΝΠΔΔ Εθνικά Αθλητικά Κέντρα - Δημόσια δίκτυα - 300.000 ευρώ

Σύνολο παρεμβάσεων 3ου άξονα: **3.000.000 ευρώ**

¹⁰ Μ.Ο. κόστους κάθε σχολής 30.000 ευρώ, μερικώς αυτοχρηματοδοτούμενο. Με σχεδιασμό κάλυψης 25 ομοσπονδιών και τουλάχιστον δυο κατηγοριών σχολών για κάθε μια και με περιφερειακή κατανομή.

¹¹ Πρόσληψη μόνιμου επιστημονικού, ερευνητικού και διοικητικού προσωπικού, 50 άτομα - μισθολογικό κόστος 1.200.000 ευρώ και προμήθεια εξοπλισμού 800.000 ευρώ.

¹² Στη βάση του εφαρμοσμένου σχεδίου της περιόδου 2015-2019 μέσω ΕΣΠΑ και προγραμματικής σύμβασης ΓΤΑ - ΚτΠ Α.Ε.

Άξονας 4. Καθολικό κοινωνικό κράτος

Το προτεινόμενο σχέδιο έχει ως πυρήνα της στρατηγικής του τη στήριξη του αθλητισμού ως καθολικό ανθρώπινο δικαίωμα. Για την πραγμάτωσή του απαιτείται η λειτουργία ενός αποτελεσματικού και σύγχρονου Εθνικού Συστήματος Αθλητισμού και Φυσικής Αγωγής (κατ' αντιστοιχία του ΕΣΥ ή του δημόσιου συστήματος Παιδείας).

Το Εθνικό Σύστημα Αθλητισμού και Φυσικής Αγωγής πρέπει να έχει τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

- Καθολική και ουσιαστική ένταξη όλων των δραστηριοτήτων άθλησης και φυσικής άσκησης (θεματικότητα).
- Εξάλειψη των κοινωνικών ανισοτήτων, μέσω της στόχευσης σε όλες τις κοινωνικές ομάδες (δημοκρατικότητα).
- Εξάλειψη των περιφερειακών ανισοτήτων μεταξύ αστικών κέντρων, ημιαστικών και αγροτικών περιοχών, λόγω νησιωτικότητας, με λογική επιστημονικού, ορθολογικού περιφερειακού σχεδιασμού και αναπτυξιακού σχεδίου αθλητικών υποδομών (περιφερειακότητα και τοπικότητα)

Συγκεκριμένα ο Άξονας 4 περιλαμβάνει:

1. Πρόγραμμα δημιουργίας Κέντρων Συμβουλευτικής της Υγείας, της Φυσικής Αγωγής και Άσκησης σε όλα τα Εθνικά Αθλητικά Κέντρα και σε κάθε Δήμο άνω των 3000 κατοίκων - 15.000.000 ευρώ
2. Πρόγραμμα υποστήριξης αθλητικών φορέων για την εφαρμογή της «Κάρτας Υγείας Αθλητή» στα πλαίσια της πρόληψης υγείας - 3.000.000 ευρώ
3. Πρόγραμμα αποκατάστασης κι εκσυγχρονισμού των σχολικών αθλητικών Ν Υποδομών, 500 σχολικές μονάδες - 10.500.000 ευρώ¹³

¹³ Στη βάση του πιλοτικού προγράμματος «ΕΜΑΥΤΙΩΝ» μεταξύ Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού και Υπουργείου Παιδείας της περιόδου 2015-2019

4. Πρόγραμμα Εκμάθησης Κολύμβησης στα δημοτικά σχολεία και καθολική επέκταση στην 4η Δημοτικού. - 1.000.000 ευρώ

5. Πρόγραμμα Κοινωνικοποίησης κι Ένταξης μέσω του αθλητισμού των Ρομά, πρώην εγκλειστών, πρώην εξαρτημένων και προσφύγων - 500.000 ευρώ

6. Ανάπτυξη νέου Εθνικού Συστήματος «Άθλησης για Όλους» και πρόσληψη μόνιμου ειδικού προσωπικού στα 15 ΕΑΚ και τους ΟΤΑ - 12.000.000 ευρώ.

Σύνολο παρεμβάσεων 4ου άξονα: **42.000.000 ευρώ**

Άξονας 5. Επιτελικός σχεδιασμός και ανταποδοτικό κράτος

Για το σχεδιασμό, την υλοποίηση και την εποπτεία του παραπάνω Εθνικού Συστήματος Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού χρειάζεται η σύσταση αυτοτελούς Υπουργείου Αθλητισμού και Νέας Γενιάς (στα πρότυπα της πλειοψηφίας των Ευρωπαϊκών Κρατών) και ενίσχυση του επιτελικού ρόλου της ΓΓΑ.

Ο Άξονας 5 περιλαμβάνει:

1. Ανασυγκρότηση Οργανισμού ΓΓΑ. Επανένταξη των Διευθύνσεων Οικονομικών και Διοικητικού στην υπηρεσία της ΓΓΑ και στην αρμοδιότητα του αρμόδιου για τον αθλητισμό υπουργού¹⁴

2. Αυτοτελής ετήσιος τακτικός προϋπολογισμός και πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων της ΓΓΑ¹⁵

3. Αυτοτελής αξιοποίηση Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων Ανάπτυξης¹⁶

¹⁴ Στη βάση των νομοθετικών ενεργειών της περιόδου 2015-2019 και του ΠΔ νέου Οργανισμού της ΓΓΑ - 2018

¹⁵ Η ετήσια πίστωση της ΓΓΑ ξεκινά από 3.000.000, τη περίοδο 2015-2019 με τις αναμορφώσεις έφτανε στα 9-10.000.000 ευρώ με ποσοστό απορρόφησης 120% ετησίως. Το συνολικό ΠΔΕ της ΓΓΑ τη περίοδο 2015-2019 ξεπέρασε τα 40.000.000 ευρώ.

¹⁶ Την τετραετία 2015-2019 για πρώτη φορά η ΓΓΑ εντάχθηκε ως φορέας διαχείρισης σε ΕΣΠΑ ύψους 600.000 ευρώ και το εποπτευόμενο ΠΕΑΚ Ιωαννίνων σε ΕΣΠΑ ύψους 1.500.000 ευρώ.

4. Αυτοτελής αξιοποίηση του Ευρωπαϊκού Προγράμματος ERASMUS+ SPORT¹⁷
5. Ένταξη του αθλητισμού ως αυτοτελούς τομέα οικονομικής δραστηριότητας στα πληροφοριακά συστήματα του Υπουργείου Οικονομικών για καταγραφή του Ακαθάριστου Αθλητικού Προϊόντος στη χώρα (Gross Domestic Sport Product - GDSP)
6. Ένταξη του αθλητισμού στη Στατιστική Επετηρίδα της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής¹⁸

Επιπλέον:

Ως στοιχείο της πολιτικής αναδιανομής και δίκαιης φορολόγησης στον αθλητισμό απαιτούνται ανταποδοτικές ρυθμίσεις του κράτους υπέρ του ερασιτεχνικού αθλητισμού, στο πλαίσιο της συνεισφοράς του στο συνολικό Ακαθάριστο Εθνικό προϊόν, στα έσοδα του Προϋπολογισμού και στη φορολόγηση:

1. Επιστροφή ποσοστού 4% από τη φορολόγηση των ετήσιων ακαθάριστων εσόδων των από τα αθλητικά στοιχήματα (επίγεια και διαδικτυακά Gross Gaming Revenue - GGR) στον προϋπολογισμό της ΓΓΑ, σε κεντρική διαχείριση και διάθεση υπέρ του μη κερδοσκοπικού αθλητισμού και της «Άθλησης για Όλους»
 2. Φορολογικές ελαφρύνσεις και ειδικές ρυθμίσεις υπέρ των αθλητικών σωματείων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και των Εθνικών Αθλητικών Ομοσπονδιών (αφορούν στην προμήθεια αθλητικών ειδών, στη μετακίνηση, στη διαμονή, στη διατροφή, στην απόκτηση ή χρήση μέσων μεταφοράς κλπ)
- Μείωση του φόρου διαφημίσεων και των ειδικών τελών όταν αφορούν χορηγίες προς εθνικές αθλητικές ομοσπονδίες
 - Μείωση του ΦΠΑ στο 6% για δαπάνες διαμονής, διατροφής, μετακίνησης αθλητικών αποστολών των εθνικών ομοσπονδιών και σωματείων και για δαπάνες προμήθειας ιματισμού, αθλητικού εξοπλισμού και ιατρικού και φαρμακευτικού υλικού.

¹⁷ Αφορά το μερίδιο της Ελλάδας σε 40.000.000 ευρώ μεταξύ των κρατών μελών της Ε.Ε.

¹⁸ Αστη βάση της προγραμματικής συμφωνίας Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού - ΕΛΣΤΑΤ της περιόδου 2015-2019.

- Μείωση του ΦΠΑ στο 6% για δαπάνες διαμονής, διατροφής, μετακίνησης αθλητικών αποστολών των εθνικών ομοσπονδιών και σωματείων και για δαπάνες προμήθειας ιματισμού, αθλητικού εξοπλισμού και ιατρικού και φαρμακευτικού υλικού.
- Αδειοδότηση και φορολογική ατέλεια για απόκτηση μέσου μεταφοράς των αθλητικών αποστολών από τα σωματεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και αδειοδότηση χρήσης των δημοτικών μέσων μεταφοράς για τον ίδιο σκοπό.

ΣΥΝΟΨΗ

Σύνολο δαπάνης αξόνων: 114.000.000 ευρώ για δράσεις του αθλητισμού ΥΠΠΟΑ (Τομέας Αθλητισμού)

Ποσοστό 0,70% από τα 16,4 δισ. ευρώ του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (υποσύνολο RRF).

Ειδικότερα:

1. Δίκαιη πράσινη ανάπτυξη με την κοινωνία μαζί - 50.000.000 ευρώ (43,8%)
2. Στήριξη της εργασίας, της κατάρτισης, της αθλητικής έρευνας και της μικρής και μεσαίας επιχειρηματικότητας στον αθλητισμό - 19.000.000 ευρώ (16,7%)
3. Ψηφιακή μετάβαση - ΓΓΑ - 3.000.000 ευρώ (2,6%)
4. Καθολικό κοινωνικό κράτος - 42.000.000 ευρώ (36,9%)
5. Επιτελικός σχεδιασμός και ανταποδοτικό κράτος

ΕΝΑ
Ινστιτούτο
Εναλλακτικών
Πολιτικών

ΕΝΑ Ινστιτούτο
Εναλλακτικών Πολιτικών
Ζαλοκώστα 8, 106 71 Αθήνα,
+30 210 364 7912

info@enainstitute.org
www.enainstitute.org

